Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002044

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ № 978 від 24.06.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вахнянин Анна Сергіївна

2. Anna S. Vakhnianyn

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3111-6183

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 05-06-2025

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Історія)

Місце роботи здобувача: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8448

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19.21, 03.29, 03.09.55

Тема дисертації:

1. Світовий Конгрес Вільних українців: заснування та діяльність (1967-1991 рр.).

2. World Congress of Free Ukrainians: foundation and activity (1967–1991).

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячене вивченню процесу становлення та функціонування центральної надбудови української діаспори Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ) як репрезентанта українського народу упродовж 1967–1991 рр. з урахуванням впливу тогочасних політичних тенденцій. Основну увагу зосереджено на історичних передумовах створення та інституційному оформленні СКВУ, ключових етапах розвитку, викликах, які поставали перед його учасниками, заходах, проведених під егідою цієї організації, а також її внеску у боротьбу за права українського народу. У процесі аналізу вітчизняної та закордонної історіографії встановлено, що вказана тема була досліджена фрагментарно в контексті загальної характеристики української діаспори або у працях, присвячених окремим напрямках її діяльності. Аналіз цих публікацій засвідчив необхідність проведення комплексного дослідження, у якому б було розглянуто зародження ідеї створення центральної надбудови, виокремлено етапи її втілення, проаналізовано значення створення та діяльності СКВУ. Джерельна база дослідження представлена архівними матеріалами, серед яких як неопубліковані, так і опубліковані документи. Опрацьовано спогади, праці та інтерв'ю членів СКВУ,

діаспорні, іноземні та радянські періодичні видання, а також тематичні збірники документів. З'ясовано, що ідея створення надпартійної організації для координації діяльності українців за кордоном зародилася ще в 1920-х роках у середовищі еміграційних політичних кіл, однак спроби консолідації діаспори неодноразово зазнавали невдач через внутрішні суперечності та вплив зовнішніх факторів. Відзначено якісні зміни у структурі закордонного українства після Другої світової війни, а саме, поповнення його лав учасниками українського підпілля, політичними діячами, інтелігенцією. Доведено активну участь діячів цієї хвилі еміграції у скликанні Першого СКВУ. Детально проаналізовано діяльність Панамериканської Української Конференції (ПАУК), яка відіграла ключову роль у скликанні Першого Конгресу та створенні координаційного осередку усієї діаспори. Висвітлено перебіг та визначено значення Конгресів СКВУ для української діаспори. Встановлено, що ці з'їзди давали можливість представникам українських громад з різних куточків світу налагодити як горизонтальну комунікацію між собою, так і вертикальну – із центральною надбудовою для подальшої співпраці, виробити стратегію для розвитку усього закордонного українства та методи її втілення, полагоджували конфлікти між різними політичними угрупуваннями для збереження єдності СКВУ, і відповідно, усієї діаспори, у його лавах. Доведено, що делегування різними організаціями своїх представників на Конгрес актуалізовувало відчуття приналежності до українського народу. Проаналізовано структуру СКВУ, окреслено умови представництва у його керівних органах делегатів різних українських організацій, його основні напрямки діяльності, механізми взаємодії з українськими громадами різних країн, формування бюджету центральної надбудови. Обґрунтовано внесок СКВУ у збереження національної ідентичності української діаспори та історичної пам'яті шляхом вшанування знакових подій чи осіб в історії України, організації культурно-мистецьких заходів, фінансуванням друку українських підручників й книг. Окремо у роботі розглянуто діяльність таких складових Секретаріату СКВУ як Комісія Прав Людини (КПЛ), Рада Справ Культури (РСК), Наукова Рада, Світова Координаційна Виховно-Освітня Комісія. Діяльність КПЛ була зосереджена на моніторингу ситуації з правами українців у СРСР та підготовці відповідних звітів для міжнародних правозахисних організацій. Під егідою СКВОР сформували Українську Виховну Систему та сприяли її втіленню українськими громадами, що дозволило зростити національно свідоме покоління українців, народжених та вихованих за межами Батьківщини. Уточнено роль СКВУ у збереженні пам'яті про Голодомор 1932–1933 рр., закладенні фундаменту у його комеморацію та визнанні геноцидом на міжнародному рівні. Саме центральна надбудова ініціювала та фінансувала діяльність Міжнародної комісії з розслідування Голоду 1932–1933 рр., сформованої із найвідоміших тогочасних світових правників, які довели що ці події містять ознаки геноциду. Окрему увагу приділено викликам, які постали перед СКВУ на різних етапах його розвитку. Доведено факт протидії радянських спецслужб центральній надбудові української діаспори. Констатовано успішні дії членів СКВУ для забезпечення підтримки його дій та українського питання назагал з боку міжнародної спільноти. По-перше, на Конгресах СКВУ традиційно виступали або надсилали вітальні листівки провідні політики світу. По-друге, українське питання неодноразово порушувалося в ООН, парламентах західних країн та міжнародних форумах.

2. The dissertation research is devoted to the study of the formation and functioning of the central structure of the Ukrainian diaspora — the World Congress of Free Ukrainians (WCFU) — as a representative body of the Ukrainian people in the period from 1967 to 1991, with due consideration of the prevailing political trends of the time. The focus is placed on the historical preconditions for the establishment and institutional structuring of the WCFU, the key stages of its development, the challenges faced by its participants, the events held under its auspices, and its contribution to the struggle for the rights of the Ukrainian people. An analysis of domestic and foreign historiography has shown that this topic has been studied only fragmentarily. The review of existing publications has revealed the need for a comprehensive study that would examine the origins of the idea to establish a central coordinating body, identify the stages of its implementation, and analyze the significance of the WCFU's creation and activities. The source base of the research comprises archival materials — both published and unpublished — as well as memoirs, works, and interviews of WCFU members; diaspora, foreign, and Soviet periodicals; and thematic document collections. The study reveals that the idea of creating a supra-party organization to coordinate the efforts of Ukrainians abroad first emerged in the 1920s among émigré political circles. However,

repeated attempts to consolidate the diaspora failed due to internal divisions and external factors. The post–World War II period witnessed qualitative changes in the composition of the Ukrainian diaspora, as it was joined by members of the underground resistance, political figures, and intellectuals. The dissertation demonstrates the active role these new émigrés played in convening the First WCFU. Special attention is given to the activities of the Pan-American Ukrainian Conference (PAUC), which played a key role in organizing the First Congress and in establishing a coordination center for the entire diaspora. The dissertation examines the proceedings and significance of the WCFU Congresses for the Ukrainian diaspora. It finds that these assemblies enabled representatives of Ukrainian communities from around the world to establish both horizontal communication among themselves and vertical communication with the central structure for ongoing cooperation. They jointly developed strategic directions for the development of the diaspora and methods for their implementation, and helped to resolve conflicts among political factions to preserve the unity of the WCFU — and, accordingly, that of the entire diaspora. It is shown that the delegation of representatives to the Congresses by various organizations reinforced a sense of belonging to the Ukrainian people. The structure of the WCFU is analyzed in detail, including the principles of representation within its governing bodies by delegates of various Ukrainian organizations, its main areas of activity, mechanisms of interaction with Ukrainian communities across different countries, and the formation of its central budget. The research substantiates the WCFU's role in preserving the national identity of the Ukrainian diaspora and its historical memory through the commemoration of key events and figures in Ukrainian history. The study separately examines the work of several key bodies within the WCFU Secretariat, including the Human Rights Commission (HRC), the Council on Cultural Affairs (CCA), the Academic Council, and the World Coordinating Educational Commission. The HRC focused on monitoring the human rights situation of Ukrainians in the USSR and compiling reports for international human rights organizations. Under the auspices of the WCFU, the Ukrainian Educational System was developed and promoted among diaspora communities, fostering a nationally conscious generation of Ukrainians born and raised outside their homeland. The research clarifies the WCFU's role in preserving the memory of the Holodomor of 1932–1933, laying the foundation for its commemoration and international recognition as genocide. The central coordinating body initiated and financed the work of the International Commission of Inquiry into the 1932–1933 Famine in Ukraine, composed of leading international legal scholars who concluded that the events bore the hallmarks of genocide. The study establishes the fact of active opposition from Soviet intelligence services against the central coordinating body of the Ukrainian diaspora. At the same time, it documents the WCFU's successful efforts to secure international support for its activities and for the Ukrainian cause as a whole. Firstly, leading global politicians traditionally took part in the WCFU Congresses or sent greeting letters. Secondly, the Ukrainian question was raised repeatedly at the United Nations, in Western parliaments, and at international forums.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Вахнянин, Анна. "Шлях до єднання: ідея створення Світового Конгресу Вільних Українців." Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія 6/48 (2021): 395–407.
- 2. Вахнянин, Анна. "Консолідаційні процеси в українській діяспорі: діяльність Панамериканської Української Конференції (1947–1967 рр.)." Наукові зошити історичного факультету Львівського

університету. Збірник наукових праць. Ювілейний збірник на пошану Богдана Якимовича 23 (2022): 107–117.

- 3. Вахнянин, Анна. “Другий Світовий Конґрес Вільних Українців: підготовка, проведення та значення.” Народознавчі зошити 1 (163) (2022): 192–201.
- 4. Вахнянин, Анна. “Світовий Конґрес Вільних Українців: кризи та шляхи їх подолання,” Народознавчі зошити 1 (175) (2024): 76–82.
- 5. Vakhnyanyn, Anna. “The Third World Congress of Free Ukrainians as a component of struggle for the rights of the Ukrainian nation.” Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej 4 (2023):191—201.
- 6. Вахнянин, Анна. 2021. “Світовий Конгрес Вільних Українців: від ідеї до скликання.” Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] 37 (2021), (Київ, 29 січня 2021 р): 102–104.
- 7. Вахнянин, Анна. “Реакція радянських органів держбезпеки на проведення першого Світового Конґресу Вільних Українців.” Public History. Історія в публічному просторі: збірник Міжнародної наукової конференції (2022): (Київ, 20 травня 2022 р.): 291–294.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: № 0241U002416

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сіромський Руслан Богданович

2. Ruslan B. Siromskyi

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6744-6379

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 58118386700; Web of Science Researcher ID: AAV-8751-2020; https://scholar.google.com.ua/citations?user=hgLUYLoAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Атаманенко Алла Євгенівна

2. Alla Y. Atamanenko

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4940-1625

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57222749195; Web of Science Researcher ID: KQU-0775-2024; https://scholar.google.com.ua/citations?user=0V81_RIAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Паска Богдан Валерійович

2. Bohdan V. Paska

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5452-5254

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 58690014200; Web of Science Researcher ID: AAR-6870-2020; https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=G9Ii8RcAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біловус Леся Іванівна

2. Lesia I. Bilovus

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6017-4307

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57219598554; Web of Science Researcher ID: H-2316-2017; https://scholar.google.com.ua/citations?user=2a3rFqUAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 11, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козицький Андрій Михайлович

2. Andrii M. Kozytskyi

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4535-8279

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=uqJl3UEAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради — Качмар Володимир Михайлович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні — Качмар Володимир Михайлович

Відповідальний за підготовку облікових документів — Жак Ольга Володимирівна

Реєстратор — УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності — Юрченко Тетяна Анатоліївна

